

Одговарајући на захтев народа, полазећи од стања у друштву које је дубоко подељено и узурпирано у сваком свом сегменту од стране режима, потпуно разумевајући став да се на лажне изборе не излази и да се више никада не понови да се држава прилагођава политичарима, а не политичари систему, предлажемо следећи:

СПОРАЗУМ СА НАРОДОМ

Потписници документа су свесни да је политички и јавни живот у земљи потпуно уништен. Један човек је суспендовао право и правду и одлучио да сам буде и право и правда. Један човек је узурпирао све друштвене и природне националне ресурсе. Један човек, супротно Уставу, угрожава територијални суверенитет државе. Један човек држи уцењеним и пониженим читав народ. Његово име је Александар Вучић.

У Србији није успостављен државни систем који ће бити брана тиранији. Сведоци смо обесмишљавања избора, и они не смеју бити једини начин контроле грађана над системом. Одбијамо аргумент одвајања политике од народа. Политика није ствар само политичких странака, она мора произилазити из слободно изражене воље грађана и бити контролисана од стране грађана кроз независне институције.

Циљ споразума народа и политичара је да наша земља коначно постане држава одговорности, држава права и правде, држава слободе у којој се не газе већ поштују европске вредности.

Спремни смо да будемо службеници народа, а не његова власт. Спремни смо да служимо систему, а не он нама. Спремни смо да предложимо нове и поштујемо успостављене механизме контроле и смењивости сваке будуће државне управе. Спремни смо на транспарентност и отвореност за грађане у свим својим активностима, уз уважавање свих различитости.

Предлажемо скуп мера које ће обезбедити расподелу друштвене моћи која неће бити ни у једном човеку, ни у скупштинској већини, нити у било којој странци.

Ми, доле потписани представници опозиционих политичких странака, покрета и савеза на позив представника грађанског протеста „Један од пет милиона” се обавезујемо да ће политичке промене у Србији за које се боримо заједно са вама, са циљем да сменимо лични режим Александра Вучића и успоставимо систем у коме будућа диктатура неће бити могућа, протестујући у Београду и другим градовима Србије, почивати на следећим основама:

1. Обавезујемо се на заједничку борбу за слободне медије и слободне и поштене изборе на начин који смо дефинисали у Заједничким условима опозиције за спровођење слободних и поштених избора¹ који су саставни део овог Споразума.²

2. Обавезујемо се да, све док се не испуне тражени услови да изборни процес буде слободан и поштен, на евентуалним изборима нећемо учествовати. Покушај формирања власти на основу резултата таквих „избора“ сматраћемо актом рушења уставног поретка;

¹ Заједничким условима опозиције за спровођење слободних и поштених избора усвојени од стране опозиционих странака, покрета и савеза у Београду 14. децембра 2018. – прилог 1.

² Уз могућност формирања радног тела од организација које се објективно баве изборним процесима које би креирале механизме за реализацију слободних и фер избора и на тај начин обезбедиле слободно гласање грађана и смењивост постојеће и будућих власти демократским путем.

такву власт сматраћемо нелегитимном и против ње се борити свим врстама отпора и грађанске непослушности.

3. Обавезујемо се да ћемо наставити борбу свим расположивим легалним средствима за демократизацију Републике Србије. Обавезујемо се да ћемо се супротставити насиљу, посебно сваком екстремизму повезаним са режимом. Обавезујемо се на солидарност у заштити свих угрожених грађана који се нађу на удару песнице власти због другачијег мишљења или критичког деловања и да ћемо пружити помоћ и заштиту угроженим људима и групама.

4. Обавезујемо се да ћемо обелоданити и преиспитати све акте који су до сада усвојени и које би садашњи недемократски режим усвојио, а који угрожавају државне, националне и економске интересе.

5. Обавезујемо се да ћемо као опозиција напустити рад скупштина у којима је режим укинуо демократска начела и темеље парламентаризма: Народне скупштине Републике Србије, Скупштине Аутономне покрајине Војводине, Скупштине града Београда и других локалних самоуправа и градских општина и тиме одузети било какав легитимитет режиму. Изабрани посланици и одборници ће на други начин штитити интересе грађана Србије на свим нивоима.

6. Када се изборимо за слободне и поштене изборе **заједно ћемо радити на формирању заједничке изборне листе** на којој би поред страначких кандидата за народне посланике узели учешће и представници синдиката, струковних и грађанских удружења, студената, професора, академика и јавних личности. Обавезујемо се да нико од потписника неће формирати парламентарну већину на националном, покрајинском и локалном нивоу са странкама постојећег режима.

7. Након спроведених слободних и поштених избора обавезујемо се на формирање Владе стручњака састављену од одговорних и стручних људи на челу са нестраначким премијером. У тој Влади неће бити нико од актуелних лидера опозиције, а биће орочена на годину дана. Влада стручњака са новоизабраном Народном скупштином Републике Србије испуниће следеће предуслове за враћање демократских начела и владавине права у Србију³:

7.1. Обезбедити враћање демократских начела и владавину права у Србији и поштовања уставних начела о подели власти на законодавну, извршну и судску и слободне и фер изборе.

7.2. Успостављање независног судства и самосталног тужилаштва

7.3. Успостављање независности Уставног суда Србије

7.4. Увођење специјалног тужиоца за корупцију, организовани криминал и трговину утицајем

³ Дефинисање начела Владе стручњака – прилог 2

7.5. Оснаживање улоге Државне ревизорске институције у контроли трошења буџетских средстава

7.6. Утврђивање критеријума за избор јавних функционера

7.7. Заштита независних и регулаторних тела и институција од страначког утицаја

7.8. Лустрација

7.9. Успостављање социјалног дијалога и обештећење државним мерама оштећених грађана

7.10. Испитивање порекла имовине

7.11. Измена изборног законодавства

7.12. Поштовање права на локалну самоуправу

У циљу реализације Споразума потписници су сагласни да успоставе координацију ради заједничког деловања и реализације циљева.

Потписници Споразума гарантују испуњење овог документа и спремни су да прихвате сваку оцену јавности и суд грађана: како политички, тако и морални.

Овај споразум, са нашим обавезама, нудимо представницима протеста „1 од 5 милиона“, свим истински опозиционим политичким организацијама, синдикатима, удружењима, најширој јавности и грађанима Србије.

Настављамо заједничке протесте у Београду и широм Србије до испуњења захтева који чине споразум са народом и које ћемо заједнички представити грађанима Србије.

У Београду,
6. фебруар 2019.

Прилог 2.

Дефинисање обавеза Владе стручњака

1. Обезбедити враћање демократских начела и владавину права у Србији и поштовања уставних начела о подели власти на законодавну, извршну и судску

Обавезујемо се да ћемо кроз измене законодавства и доследну примену Устава и закона обезбедити враћање демократских начела и владавину права и да ћемо обезбедити доследну примену принципа поделе власти на законодавну, извршну и судску према којој би свако присвајање туђе надлежности било санкционисано као подривање уставног поретка.

2. Успостављање независног судства и независног тужилаштва

Обавезујемо се да ћемо кроз измену закона који се тичу избора судија, њиховог положаја и одговорности успоставити независан систем судства ослобођеног утицаја законодавне и извршне власти, политичких субјеката и центара моћи, како би се закони примењивали једнако за све. Кроз законске измене успоставиће се висок ниво одговорности за професионалан, ефикасан и свима доступан правосудни систем. Кроз измене и допуне законодавства који се тичу јавног тужилаштва успоставиће се систем независног јавног тужилаштва, способног да гони све починиоце кривичних дела, других кажњивих дела и предузима мере за заштиту уставности и законитости. Избором компетентног и извршној власти непотчињеног републичког јавног тужиоца обезбедиће се гоњење починиоца кривичних дела.

3. Успостављање независности Уставног суда Србије

Обавезујемо се да ћемо донети нови закон о Уставном суду, којим ћемо обезбедити да Уставни суд буде заштитник уставности и законитости.

4. Увођење специјалног тужиоца за корупцију, организовани криминал и трговину утицајем

Обавезујемо се да ћемо донети посебан закон о специјалном тужиоцу чија канцеларија ће имати одговарајући буџет и број стручних људи да може да ефикасно процесуира све случајеве политичке корупције, спреге криминала, политике и трговине утицајем у прошлости и будућности. Обезујемо се да ћемо законом регулисати да начин избора обезбеди да на то место буде изабрана компетентна особа, која је независна од политичког утицаја и чија су овлашћења довољно широка. Крајњи циљ је затирање корупције, организованог криминала и трговине утицајем који су угрозили темеље државе.

5. Оснаживање улоге Државне ревизорске институције у контроли трошења буџетских средстава

Обавезујемо се да ћемо кроз измену и допуну Закона о државној ревизорској институцији обезбедити шира овлашћења за ДРИ, као и обавезу других државних органа, посебно Државног тужилаштва, али и оснивача јавних предузећа и установа за поступање по налозима ове независне институције.

6. Утврђивање критеријума за избор јавних функционера

Обавезујемо се да ће се законима о Влади, државној управи и јавним предузећеима увести критеријум кандидовања за јавну функцију који ће спречити избор некомпетентних и нестручних људи на руководећа места у државној управи и на места директора установа и јавних предузећа. У јавна предузећа и привредна друштва са већинским државним власништвом биће уведен професионални менаџмент. На Универзитетима ће се, на основу закона, формирати комисије за оцену оспорених стечених звања, које ће на основу прописаних критеријума дати оцену о евентуалном незаконитом стицању дипломе или плагирању радова за стицање звања. Тиме би јавни сектор и друштво у целини било „очишћено“ од лажних стручњака.

7. Заштита независних и регулаторних тела и институција од страначког утицаја

Обавезујемо се да ће заштитник грађана, повереник за информације од јавног значаја и остала независна и регулаторна тела кроз измену и допуну закона добити пуну самосталност и довољно средстава за рад у циљу реализације уставне и законске улоге. Кроз измену закона прецизираће се санкције за појединце и институције које отежавају или покушавају да дезавуишу остваривање њихове улоге.

8. Лустрација

Обавезујемо се на доношење закона о лустрацији свих који су злоупотребили јавне функције и државне ресурсе од 1990. до данас.

9. Успостављање социјалног дијалога и обезбеђење државним мерама оштећених грађана

Успоставићемо социјални дијалог и обезбедити договоре за обезбеђење грађана оштећених мерама режима (радника, државних службеника, пензионера, пољопривредних произвођача, породица са децом, инвалида, ратних војних ветерана, угрожених банкарских клијената, просветних и здравствених радника, војних и полицијских радника и службеника, оштећених неправедним системом јавних извршитеља и других).

10. Испитивање порекла имовине

Доношење закона о пореклу имовине, којим би се испитало порекло имовине, свих јавних функционера и појединаца повезаних с влашћу од 1990. године до дана доношења закона.

11. Измена изборног законодавства

Обавезујемо се на измену изборног законодавства којим би се избори персонализовали, што значи да би гласачи знали за кога појединачно гласају на свим нивоима избора, без обзира на који од изборних система се коначно одредимо (пропорционални са отвореним листама, комбиновани или већински). Обавезујемо се да ће изборни закони обезбедити територијалну заступљеност грађана. Кроз измене Закона о саветима националних мањина обезбедићемо демократски изборни процес унутар савета, све у циљу квалитетне заштите права националних мањина.

12. Заштита локалне самоуправе

Обавезујемо се да ћемо обезбедити заштиту Уставом, законом и међународним актима гарантоване локалне самоуправе. Обавезујемо се да ће се градоначелници и председници општина бирати непосредно.